

BILDANDE AV NATURRESERVATET HORSHAGA FLY I UPPVIDINGE KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4–6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Horshaga fly förklaras som naturreservat. Gräns för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i Länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och restaurera en större högmosse av öppen karaktär med värdefulla laggkärr, omgivande skogsmiljöer och ett rikt fågelliv,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar skogsbruk, markavvattning och olika typer av exploatering,
- hydrologin restaureras, öppenheten bibehålls och igenväxande delar röjs från uppväxande vegetation,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

FÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämma, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
5. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
6. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
7. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
8. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter på land eller i vatten
9. utfodra vilt eller anlägga åtel
Anmärkning: Saltsten för vilt får sättas upp
10. jaga fågel
11. på våtmark transportera ut fällt vilt med fordon förutom med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

12. uppföra jakttorn på annan plats än i skogsmark
13. öppna upp siktgata för jaktens behov
14. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
15. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
Anmärkning: Jaktpass får markeras med skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. skötsel som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:

- restaurering och skötsel av skog inbegripande röjning, gallring, sådd/plantering av naturligt förekommande träd och buskar samt frihuggning av träd,
 - tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), flytt av vindfällen,
 - restaurering av hydrologin genom att dämna eller lägga igen diken samt restaurera vattendrag,
 - naturvårdsbränning,
 - bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter och, på våtmark, igenväxningsvegetation,
 - uppsättning av fågel-, fladdermus- och insektsholkar,
 - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
 - hävd genom våtmarksslätter
 - ta väg för att utföra skötselåtgärder.
3. anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationstavla, strövstig, spänger, rastplats och utsiktstorn
 4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen
 5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
 6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området
Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och anvisad iordningställd parkeringsplats
6. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande mellan kl. 00.00 och 05.00
7. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

8. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna C1 – C7
9. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
10. bedriva tävlings-, övnings eller lägerverksamhet.

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets vård eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.
- normalt underhåll av vägar och stigar. Träd som fallit eller grenar som kapats vid underhåll ska lämnas i naturreservatet.
- åtgärder för vetenskaplig undersökning som Länsstyrelsen i förväg skriftligt har lämnat tillstånd till.

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden, naturtypen högmossar (7110). Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatets högsta biologiska värden är knutna till det stora öppna mosseplanet och till de omkringliggande skogarna. Området är negativt påverkat av dikning och skogsbruk. Bevarandevärdena hotas av dikesrensning, igenväxning av det öppna mosseplanet, skogsbruk och avsaknad av naturvårdande skötselåtgärder, t.ex. igenläggning och dämning av diken. Åtgärder för att restaurera hydrologin, hålla mosseplanet öppet och vårda skogsbrukspåverkade skogar i riktning mot naturliga skogar behöver genomföras. För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Området ingår i Länsstyrelsens *Plan för skydd av värdefull natur i Kronobergs län* sedan 2008. År 2016 bytte de sex fastigheter som ingår i naturreservatet ägare och Naturvårdsverket erbjöds därefter att förvärva dessa, vilket slutligen skedde under 2019. En del av högmossen ingår i nuläget inte i naturreservatet. Eftersom ytterligare markförhandlingar inte påbörjats har Länsstyrelsen bedömt att de fastigheter som staten äger bör förklaras som naturreservat så att detta område kan få skydd och skötsel i enlighet med förslag till beslut och skötselplan. Detta beslut är en del i säkerställandet av områdets naturvärden. Reservatet planeras att utökas vid en senare tidpunkt.

ÄRENDETS BEREDNING

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 24 februari 2021 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till presenterat underlag och har ingen ytterligare information att tillföra som har bäring på detta.

Smålands Ornitologiska Förening anser att bildandet av naturreservatet är mycket positivt. Föreningen bidrar med uppgifter om fågelfaunan i området. Föreningen anser att föreskriften mot jakt på fågel är mycket bra, men att inte heller övrig jakt ska tillåtas i reservatet eftersom det påverkar besökare negativt och utgör en störning för djurlivet. Jakt på invasiva arter och arter som skadar naturvärden bör dock tillåtas. Föreningen bidrar gärna med sina erfarenheter innan anläggningar för friluftslivet utformas. Slutligen framförs att det är önskvärt att luftledningen över flyet tas bort så snart som möjligt.

Uppvidinge Fågelklubb stöder förslaget till bildande av naturreservatet.

Föreningen framför att ett naturreservat som syftar till att bevara och återskapa en del av landskapets naturliga miljö är viktigt för den biologiska mångfalden och bidrar till att bevara och förstärka områdets naturvärden på lång sikt. Föreningen anser att remissförslaget är väl genomarbetat med tydliga bevarandemål. Slutligen ser man gärna att en spångad stig ut till fågeltornet anläggs då marken tidvis är mycket blöt.

E.ON Energidistribution AB framför att det i första hand är lämpligt att en 40 meter bred skogsgata kring luftledningen utelämnas från naturreservatet. I andra hand tillstyrker bolaget förslaget till beslut under förutsättning att begreppet normalt underhåll omfattar skogligt underhåll, att motordrivna maskiner i och till och från ledningsstråk tillåts, att samråd vid akuta åtgärder kan ske efter att arbetet inletts, att förändring av elnätet får tillståndsprövas, att toppning av kanträd utanför skogsgata får ske utan dispens, att dispens ska meddelas om träd som är farliga för elledning växt upp och behöver tas ned, samt att drönare ska tillåtas vid besiktning av ledning.

Stena Renewable AB har inget att erinra mot förslaget, men förutsätter att föreskrifterna tar hänsyn till de tillståndsgivna vindparkerna i närheten av naturreservatet.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Föreskrifterna i naturreservatet innebär inte någon inskränkning i de tillstånd till vindkraftsparker som lämnats för områden utanför reservatet.

Länsstyrelsen anser att föreskriften mot fågeljakt men inte mot jakt på övrigt vilt är ändamålsenlig med hänsyn till områdets värden för natur- och friluftsliv och att detta är förenligt med naturreservatets syfte. Om Länsstyrelsen bedömer att syftet och de uppsatta målen för reservatet hotas av visst vilt kan Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare bedriva jakt för att begränsa skador. Detta kan t.ex. gälla invasiva arter.

Föreskrifterna hindrar inte normalt skogligt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet. Det finns inga föreskrifter mot att använda drönare vid besiktning av ledning. Nyanläggning av mark- eller luftledning får prövas enligt gällande lagstiftning i miljöbalken. Länsstyrelsen ser positivt på att befintliga luftledningar markförläggs eftersom det minskar framtida underhållsbehov och ledningens miljöpåverkan samt förbättrar reservatets visuella intryck. Reservatsgränsen kommer inte att ändras för att undvika ledningar i reservatet eftersom den aktuella luftledningen passerar i stort sett mitt genom området samt för att föreskrifterna inte inskränker den ledningsrätt som är knuten till ledningen.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Många växter och djur som naturligt förekommer i det svenska landskapet är idag hotade. Horshaga fly utgör en ur naturvårdssynpunkt mycket värdefull öppen högmossa och hyser en stor mångfald av arter knutna till denna miljö. Området har tilldelats klass 1, högsta värdet, i våtmarksinventeringen. Naturreservatets västra del ingår i Kronobergs läns naturvårdsprogram och har tilldelats klass 2 på en tregradig skala.

Länsstyrelsen gör bedömningen att jakt på fågel inte ska bedrivas inom naturreservatet. Inom området förekommer bland annat tjäder och orre som är listade i EU:s fågeldirektiv. Arterna ses som hänsynskrävande arter som missgynnas av skogsbruk med planterade granskogar och brist på halvöppna skogsmiljöer, tallskogar och våtmarker. Länsstyrelsen ser det som ett viktigt bevarandemål i naturreservat att särskilt värna spelplatser och uppväxtmiljöer för dessa arter. På platser där kostsamma insatser görs av staten för att bevara dessa arter bedöms det också motiverat att inte tillåta jakt på dessa.

Att parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande fordon för övernattning är inte tillåtet eftersom det inte planeras för t.ex. sophämtning eller toaletter i området.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller olika typer av exploatering och ett långsiktigt bevarande kan garanteras genom att ett naturreservat inrättas. Utan ett beslut om bildande av naturreservat riskerar de höga naturvärdena att gå förlorade genom igenväxning, markavvattning, exploatering och skogsbruk. Dessutom krävs långsiktiga skötselinsatser vars finansiering möjliggörs om ett naturreservat bildas. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Bildande av naturreservatet Horshaga fly bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett rikt växt och djurliv* samt *Levande sjöar och vattendrag*. Målen uppfylls genom att 11,5 ha produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion, att det öppna mosseplanet bibehålls öppet och att områdets hydrologi bevaras och vid behov restaureras.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § miljöbalken och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken samt med översiktsplanen för Uppvidinge kommun.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna föreskrifter är nödvändiga för att skydda de naturvärden som finns i reservatet.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Horshaga fly
NVR-id	2054302
Län	Kronoberg
Kommun	Uppvidinge
Natura 2000-område	Området ingår ännu inte i nätverket men kan komma att föreslås i framtiden
Distrikt	Nottebäck, Åseda
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	Horshaga fly ligger 6 km V om Åseda
Centrumkoordinater	X: 514515, Y: 6336195
Kartblad Index 100 km	63F

Kartblad Index 5 km	63F 3b NV, 63F 3b NO
Naturgeografisk region	18 Sydsvenska höglandets ostdel
Huvudsaklig objektkategori	Myr, M
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Horshaga 1:8, 1:10, 1:12 Naturvårdsverket Älmedal 1:13, 1:15, 1:17 Naturvårdsverket
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	– 07-IM1-57/130.1 Ledningsrätt över Älmedal 1:13. – Nyttjanderätt för vind och lufttrum över fastigheterna Horshaga 1:8 och 1:12.
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal 144,6 ha, varav 144,5 ha land och 0,1 ha vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Horshaga fly är en, för regionen stor, högmosse som ligger mellan Norrhult och Åseda. Mossen ingår i en värdefull helhetsmiljö med flera våtmarker som ligger i väster och norr.

Området är en excentriskt välvd mosse med en yta på totalt ungefär 240 ha. Mossen har två höjdpunkter som är förskjutna mot norr på var sin sida om ett kärrdråg som delar området i en östlig och en västlig del. Den västra delen av mosseplanet har en stor öppen yta som både är biologiskt och landskapsmässigt mycket värdefull på grund av sin storlek och naturlighet. I nordvästra kanten finns ett brett laggparti och på västra mosseplanet en liten göl omgiven av ett gungfly med storsileshår och kallgräs. Höljorna och strängarna är välutbildade. Ljungpipare och grönbena häckar och området utgör en större spelplats för orre.

Tvärs över mossen från norr till söder löper ett ca 1 km långt kärrdråg över hela det öppna mosseplanet. Detta resulterar i en större öppen och blöt yta i den norra delen av kärrdråget. Väster om kärrdråget löper en större luftledning för elöverföring och under den rinner ett dike söderut. Troligen är mosseplanen i stort sett hydrologiskt skilda åt eftersom det västra planet inte synbart är påverkat av dikningen.

I den södra kanten av området finns ett fågeltorn uppfört 2015. En markerad stig leder till fågeltornet från närmast belägna skogsbilväg söder om reservatet, där en parkeringsplats finns.

KUNGÖRELSE

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt hos Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Malin Almqvist, tf. avdelningschefen Maria Levin, enhetschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Charlotte Olsson Scholz och naturvårdsförvaltaren Magnus Strindell medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

